ШКОЛЬНАЯ ПРАГРАМА

А. У. Дамасевіч

Беларуская мова
2 клас

КУПАЛІНКА

Рабочы сшытак

Дапаможнік для вучняў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай і рускай мовамі навучання

Мінск
«Сэр-Віт»
2022

ПРАДМОВА

Дарагі дружа!

Запрашаю цябе ў цікавае і пазнавальнае падарожжа па старонках сшытка «Купалінка». Гэта падарожжа будзе спрыяць паспяховаму вывучэнню, лепшаму авалоданню беларускай мовай, замацаванню і пашырэнню тваіх ведаў.

Падарожжа будзе не толькі карысным, але і цікавым. Ты адгадаеш шмат загадак, пагуляеш у гульні з літарамі і словамі, навучышся пазнаваць словы па іх тлумачэннях, будзеш будаваць лесвічкі са слоў, разгадваць рэбусы, рашаць граматычныя задачы, а таксама выконваць цікавыя заданні для дапытлівых.

Вывучай старонку за старонкай і ты сам не заўважыш, як усё стане зразумелым, цікавым і захапляльным. Рэгулярна працуючы ў сшытку, ты зможаш правільна гаварыць па-беларуску, зразумееш, што родная мова прыгожая і мілагучная.

Карыснага і займальнага табе падарожжа!

Настаўнік можа выкарыстоўваць дапаможнік не толькі на ўроках беларускай мовы, але і для правядзення стымулюючых і факультатыўных заняткаў, на інтэграваных уроках пісьма і чытання.

Бацькі могуць выкарыстаць рабочы сшытак для праверкі і замацавання ведаў сваіх дзяцей, а таксама для ліквідацыі прабелаў у іх ведах.

Жадаю ўсім поспехаў!

УСТУПНЫ КУРС

Вывучаем беларускую мову

1. Прачытай словы. Падкрэслі літары, якіх няма ў рускай мове.

Ніна, лаўка, імяніны, траўка, лісіца, воўк.

2. Прачытай, падкрэслі словы, якія напісаны на беларускай мове.

Мір	сініца	дзядуля
дождж	канаўка	волк
вераб'і	дзеці	травка

3. Перастаў літары так, каб атрымаліся назвы птушак. Запішы іх.

капш – ____________

ацініс – ____________

расако – ____________

сулеб – ____________

гулоб – ____________

авонар – ____________

авейбер – ____________

капліс – ____________

Для дапытлівых

♦ Прадоўжы «ланцужок», дапісаўшы 7 слоў.

Арол–лагер–рыба–

Гук [і], літары *І, і*

1. Гульня «Будзь уважлівы».

Літару **А** абвядзі ў ◯, літару **У** – □, а літару **І** падкрэслі.

А І і И А І И У у І а А і У і у А и

2. Запішы словы па-беларуску.

Ира –

липа –

лисица –

пирамида –

калина –

хирург –

синица –

слива –

3. Назаві малюнак словам. Запішы гэта слова ў сказ.

У акіяне жыве вялікі ______________________

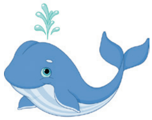

Каля дома расце прыгожая ______________________

На мышэй палюе рыжая ______________________

4. Запішы словы так, каб яны абазначалі некалькі прадметаў.

Яблык – ______________ вішня – ______________

кабачок – ______________ агурок – ______________

персік – ______________ бурак – ______________

5. Спішы скорагаворку, падкрэслі літару ***і***.

Ігар і Іра збіралі маліны.

____

____

6. З літар ***І***, ***А***, ***Л***, ***С***, ***П*** складзі і запішы як мага больш слоў.

____

____

Для дапытлівых

♦ Запоўні лесвічку слоў.

I							
	і						
		і					
			і				
I				і			
	і				і		

Словы-падказкі: піраміда, імя, клін, імяніны, памідор, піла.

♦ Запішы словы, якія б заканчваліся на жаночае імя ***Іна***.

____

____

Апостраф (’)

1. Прачытай. Падкрэслі літары, паміж якімі пішацца апостраф.

Бар’ер, сям’я, надвор’е, узмор’е, пер’е, з’езд, бур’ян, аб’езд, камп’ютар, звяр’ё.

2. Вызначы словы, пра якія гаворыцца ў тлумачэннях. Запішы іх.

Бацькі і дзеці.

			’	

Чарвяк, які ўмее добра прысмоктвацца.

	’				

Невялічкія шэрыя птушкі, якія селяцца побач з чалавечым жыллём.

					’	

Покрыва на целе птушак.

			’	

3. Складзі і запішы сказы.

- На, пер’ем, дрэве, сядзіць, з, птушка, прыгожым.

- Кармушкі, да, вераб’і, прыляцелі.

Сёння, стаіць, надвор’е, з, раніцы, самай, цудоўнае.

Для дапытлівых

♦ Складзі і запішы імёны.

Д р я ’ а	М а ‘ я р	Д м з ‘ я н я	В л а я ‘ я н р

Гукі [г], [г’], літары *Г, г*

1. Разгледзь малюнкі. Назаві прадметы па-беларуску. Вусна складзі сказы з кожным словам.

2. Прачытай сказы, дапаўняючы словамі з гукам [**г**]. Запішы іх.

Над намі праляталі ______________________________

Тата паехаў у ______________________________

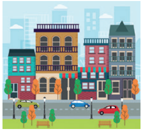

Птушкі восенню пакінулі роднае ______________________________

Міхась добра грае на ______________________________

3. Вучыся чытаць скорагаворку хутка. Падкрэслі літару ***Г***.

Даў Грыша Груні грушу,
Груня Грышу – вінаград.

4. Разгледзь малюнкі. Прачытай, хто як голас падае. Правядзі адпаведныя стрэлкі.

Гаў-гаў! Га-га! І-го-го! Угу-угу! Кі-гі, кі-гі!

ЗМЕСТ

Прадмова 3
Уступны курс 4
Вывучаем беларускую мову 4
Гук [і], літары І, і 5
Апостраф 7
Гукі [г], [г'], літары Г, г 9
Гук [ч], літары Ч, ч. 12
Спалучэнне гукаў [шч]. 14
Гук [ў] і яго абазначэнне на пісьме. 16
Гук [ц'], літары Ц, ц. 19
Гук [р], літары Р, р 22
Гук [дз'] і яго абазначэнне на пісьме. 26
Гук [дж] і яго абазначэнне на пісьме. 28
Абагульненне па раздзеле. 30
Гукі і літары 32
Гукі мовы 32
Абазначэнне гукаў на пісьме літарамі 33
Беларускі алфавіт 34
Напісанне вялікай літары ў словах. 37
Галосныя і зычныя гукі. 41
Гукі [у], [ў]. Правапіс слоў з ў . . 43
Склад. Падзел слоў на склады . . . 47
Перанос слоў 51
Кантрольнае спісванне 54
Націск. Слоўнікавы дыктант 55
Галосныя гукі [о], [э] – [а]. Правапіс слоў з літарамі о, э – а . . 60
Правапіс слоў з літарамі е, ё – я . . 66
Цвёрдыя і мяккія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме 72
Зычныя гукі [д] – [дз'] 75
Зычныя гукі [т] – [ц'] 80
Зацвярдзелыя зычныя гукі. Правапіс слоў з імі 86
Звонкія і глухія зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме 89
Падоўжаныя зычныя гукі. Іх абазначэнне на пісьме 94
Раздзяляльныя знакі – апостраф (') і мяккі знак (ь) 99
Слова 105
Значэнне слова 105
Словы, якія называюць прадметы 107
Прыназоўнік 110
Словы, якія называюць прыметы прадметаў. 111
Словы, якія называюць дзеянні прадметаў 114
Сказ 118
Сказ. Выражэнне ў сказе закончанай думкі. Афармленне сказа на пісьме 118
Вызначэнне слоў, якія абазначаюць, пра каго ці пра што гаворыцца ў сказе 120
Вызначэнне сувязі слоў ў сказе 124
Тэкст 126
Тэкст. Адрозненне тэксту ад набору сказаў. 126
Тэма і асноўная думка тэксту . . . 129
Загаловак 131
Падзел тэксту на часткі: пачатак, асноўная частка, заключная частка 134
Абагульняльны ўрок 137
Паўтарэнне 139